

EL DICTADOR XILÈ AUGUSTO PINOCHET VOL PERPETUAR-SE EN EL PODER

Després de 15 anys de la barbàrie, el plebiscit

La Junta de Comandants en Cap ha designat Pinochet candidat únic al plebiscit presidencial. Fins al 5 d'octubre han quedat obertes tota mena d'especulacions sobre el resultat electoral i sobre el partit del règim militar.

Antoni Castel

L'espectacle més esperat es produí el 30 de juliol al Ministeri de Defensa xilè, a Santiago, quan els quatre membres de la Junta de Comandants en Cap decidiren *per unanimitat* designar el general **Augusto Pinochet Ugarte** candidat únic al plebiscit presidencial del pròxim 5 d'octubre. La reunió, secreta, sembla que no tingué més història que confirmar el general que ha conduït amb mà de ferro el país durant els darrers 15 anys. Les crítiques, potser magnificades, del general de l'Aire **Fernando Matthei** i el general de Carrabiners **Rodolfo Stange** a la

candidatura de Pinochet es tornaren aiguapoll en benefici del pragmatisme militar que vol preservar-se, tancar-se com una pinya, en aquest moment històric de perpetuació del règim dictatorial instaurat aquell dolorós 11 de setembre de 1973.

La decisió de la cúpula militar va ser contestada per milers de xilens, que ompliren els carrers de barricades, feren sonar amb insistència les casseroles —la mateixa arma que utilitzà la classe mitjana contra el govern de la Unitat Popular de **Salvador Allende**— i cridaren consignes contra Pinochet. A uns metres més enllà, els partidaris del general es reuniren al palau de la Mo-

neda per donar suport a la designació, fent menys soroll i sense ser molestats per la policia. La jornada deixà un balanç, ja habitual en les darreres protestes contra el govern pinochetià, de tres morts a mans de grups incontrolats, és a dir, *goril·les* afins als cossos de seguretat. La interpretació, però, més pessimista de la protocolària designació i les dues manifestacions, d'opositors i adeptes, ens mostra que, 15 anys després, els dos Xiles encara són més marcats, més enfrontats i sense cap possibilitat que es produeixi una convergència d'interessos a curt termini.

Els que anhelan un restabliment democràtic no poden perdre les espe-

rances i hauran d'esperar el pròxim i definitiu pas en la consagració de Pinochet com a president de la república durant uns altres nou anys, és a dir, fins 1997. El 5 d'octubre, els més de set milions d'inscrits sobre 8 milions de potencials votants decidiran si accepten o rebutgen aquesta via proposada per la Constitució elaborada pel règim militar el 1980. En el primer cas, el general es convertiria en el cap d'estat xilè amb més temps al poder, amb 24 anys. En el segon, se celebrarien eleccions presidencials amb diversos candidats al 1990. Les dues vies no deixen, cal dir-ho, gaire marge per a una obertura democràtica perquè continuarà la tutela del Consell Nacional de Seguretat, organisme en què els militars són majoria.

Les enquestes i els estudis, fins i tot els realitzats per empreses sense presió militar, confirmen l'existència dels dos Xiles, els mateixos que sortiren al carrer el dia 30, i demostren que el pronòstic encara és bastant incert. Els votants del sí sorgiran d'entre la classe alta i mitjana-alta, enriquida amb l'ultraliberalisme econòmic implantat pels tecnòcrates aduladors de l'escola de Chicago, òbviament els sectors militars, i part de la classe mitjana i baixa que s'han deixat seduir per una propaganda que esgrimeix el fantasma del caos si surt el no. La traducció política del vot positiu es redueix a un seguit de petits grupuscles de dreta i extrema dreta: Democràcia Radical, Renovació Nacional, Avançada Nacional, Unió Demòcrata Independent, Partit del Sud i un sector minoritari del Partit Nacional. El vot negatiu és pro-

De la política econòmica de Pinochet, també se n'han beneficiat alguns sectors de la població.

pugnat pel denominat Comandament pel No, format per 16 partits de dreta, centre i esquerra moderada i encapçalat per la Democràcia Cristiana. Donen suport a la campanya pel no el Partit Comunista i una fracció de l'ultraesquerrà Moviment d'Esquerra Revolucionària (MIR), com també la majoria de les organitzacions sindicals i els grups creats per a defensar els drets humans i els presos polítics. Gran part dels 30 bisbes de la Conferència Episcopal també són partidaris de votar contra Pinochet perquè creuen que era necessària la designació d'un candidat de *consens* en aquesta oportunitat històrica per la reconciliació nacional.

Colps d'efecte del general

El general Pinochet, més llest del que inspira la seva cara de pocs amics, s'anticipà en la batalla electoral i anuncià el dia 1 l'aixecament de l'exili forçós, una mesura que afectava uns 400 destacats dirigents polítics d'esquerra, entre ells la plana major comunista que viu a la Unió Soviètica —el secretari **Luis Corbalán**, **Orlando Millas**— i el líder socialista **Clodomiro Almeyda**. El mateix dia de l'anunci tornà **Isabel Allende**, filla de l'anterior president, que vivia exiliada a Buenos Aires, i des de Mèxic, la viuda, **Hortensia Bussi Allende**, parlava de trepitjar de nou territori xilè a partir de l'11 de setembre. Aquesta decisió governamental i l'anterior, de derogar els estats d'excepció, sembla que han desorientat una oposició que encara no s'ha recuperat del trauma de fa 15 anys. La iniciativa està en mans de Pinochet, qui manobra perfectament en aquesta recta final del procés que podrà legitimar-lo a les urnes, fins i tot en una consulta en què no es preveuen frau, com reconegué el dirigent socialista **Ricardo Lagos**. La concertació pel no haurà de treballar de valent durant aquest mes per intentar convèncer, aprofitant les petites esclatxes que li ofereix el poder —premsa, mobilitzacions—, els indecisos que elegir Pinochet serà continuar amb l'aïllament internacional i un sistema polític sense sortida. Qualsevol error podria ser fatal quan encara s'estan expiant els pecats comesos anteriorment. La Democràcia Cristiana, la principal força política durant decen-

Pinochet vol arplegar vots deixant que tornen els exiliats.

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 7

18.00 h.: TENEBRE, *Dario Argento*, 1982. Itàlia. V.E.
20.00 h.: VISCOSIDAD, *William Sachs*, 1977. EUA. V.E.
22.00 h.: HELL RAISER. LOS QUE TRAEN EL INFIERNO, *Clive Barker*, 1987. G. Bretanya. V.E.

DIJOUS, 8

18.00 h.: HELL RAISER. LOS QUE TRAEN EL INFIERNO, *Clive Barker*, 1987. G. Bretanya. V.E.
20.00 h.: TENEBRE, *Dario Argento*, 1982. Itàlia. V.E.
22.00 h.: LA ZONA MUERTA, *David Cronenberg*, 1983. EUA. V.E.

DIVENDRES, 9

18.00 h.: LADY HALCON, *Richard Donner*, 1984. Gran Bretanya. V.E.
20.00 h.: KRULL, *Peter Yates*, 1983. G. Bretanya-EUA. V.E.
22.00 h.: LOS OJOS DEL GATO, *Lewis Teague*, 1985. EUA. V.E.

DISSABTE, 10

18.00 h.: LOS OJOS DEL GATO, *Lewis Teague*, 1985. EUA. V.E.
20.00 h.: MIEDO AZUL, *Daniel Attias*, 1985. EUA. V.E.
22.00 h.: KRULL, *Peter Yates*, 1983. G. Bretanya-EUA. V.E.

DIUMENGE, 11

18.00 h.: VISCOSIDAD, *William Sachs*, 1977. EUA. V.E.
20.00 h.: LA ZONA MUERTA, *David Cronenberg*, 1983. EUA. V.E.
22.00 h.: LADY HALCON, *Richard Donner*, 1984. Gran Bretanya. V.E.

DILLUNS, 12

18.00 h.: JUGUETE MORTAL, *Marshall Brickman*, 1986. EUA. V.E.
20.00 h.: HOUSE, UNA CASA ALUCINANTE, *Steve Miner*, 1986. EUA. V.E.
22.00 h.: SACRIFICIO, *Andrei Tarkovski*, 1986. Suècia-França-G. Bretanya. V.O.S.E.

DIMARTS, 13

18.00 h.: SACRIFICIO, *Andrei Tarkovski*, 1986. Suècia-França-G. Bretanya. V.O.S.E.
20.00 h.: Se suspèn la sessió.
22.00 h.: JUGUETE MORTAL, *Marshall Brickman*, 1986. EUA. V.E.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06

nis, no ha ultrapassat la mala imatge d'haver col·laborat, o almenys d'actuar amb passivitat, durant el colp d'estat de Pinochet, encara que s'ha esforçat a dirigir una part del moviment sindical i s'ha incorporat en els organismes cívics contra la dictadura.

El Partit Socialista, pilar bàsic de la Unitat Popular, està dividit entre sectors que obeeixen a interessos més personals que polítics. Decididament, el mateix **Allende** s'avergonyiria d'uns dirigents socialistes que no han sabut conservar la integritat durant els difícils moments de repressió i exili i han

l'acció més espectacular, tingué un resultat controvertit: enfortí el general però també demostrà que no era del tot *inaccessible*. Els comunistes, tan desorientats com la resta d'oposició, s'afegiren tardanament, el passat mes de juny, al no, esquivant per poc un error històric que els hauria costat car i que ja havien començat a cometre en demanar que la gent no s'inscrigués al cens electoral, petició que, com tradueixen les fredes xifres, va ser rebutjada pels xilens.

A tres setmanes del plebiscit, s'obren tota mena d'especulacions, no tan sols

Els opositors a Pinochet demanen ara el no en el plebiscit presidencial.

convertit el partit en quasi testimonial. Els comunistes, segona força al govern popular, han sabut maniar amb habilitat i cautela, hegemonitzant en la pràctica tota l'oposició a la dictadura militar, en rendibilitzar el seu suport decidit a un president Allende atacat pels militars. En aquests moments, el Partit Comunista és el més disciplinat i homogeni, amb una gran capacitat de mobilització i introduït als sectors intel·lectuals, sindicats, organitzacions de barri i grups de defensa de presos i represaliats pel règim. El seu dilema, però, és què fer i com actuar en aquesta etapa tan decisiva. Van ser els primers a parlar d'insurrecció armada i incentivaren el naixement del Frente Patriótico Manuel Rodríguez per provocar una ruptura del règim. Això no obstant, no aconseguiren aquest objectiu però els seus atemptats insuflaren optimisme a una població amb poques esperances de canvi.

L'atac contra el president Pinochet el 7 de setembre de 1986, sens dubte

sobre el resultat electoral sinó també sobre el futur del règim militar. No seria gens estrany que aquests colps d'efecte de Pinochet arreblessin milers de vots entre una població cansada de sofriment i temerosa d'un nou enfrontament. En aquest cas, ¿què haurien de fer la Democràcia Cristiana i el Partit Comunista, els dos partits que tenen part de la clau del futur més immediat del país? ¿Desestimar el resultat del plebiscit i continuar amb les mobilitzacions o acceptar l'elecció de Pinochet i intentar forçar una apertura democràtica? En el cas que el règim militar permetés la derrota en el plebiscit, com ja succeí amb la dictadura uruguiana fa uns anys, la resposta estaria en l'altre camp. Deixaria Pinochet que es desenvolupés el procés constitucional que preveu eleccions legislatives i presidencials amb alguns candidats pel 1990 o intentaria un nou colp per a *salvar el país del marxisme*, com ho féu l'any 1973. La resposta, la tindrem ben aviat. □